

Izkušaj vseh naših
medij in priporočil.
Izkušaj vsakega
medija in priporočila.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravljalni
prostor:
2897 S. Lawrence Ave.
Office of Publication:
2897 S. Lawrence Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXI

Cena lista
je \$0.50

Izšel je na nedeljo, 5. julija 1928, na dan pošte
v Chicago, Ill., četrtak, 5. julija (July 5), 1928.

Chicago, Ill., četrtak, 5. julija (July 5), 1928.

Subscription \$4.00
Yearly

STEV.—NUMBER 156

Assurance for mailing at special rate of postage provided for in section 1102, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918

PROPAGANDA ZA ELEKTRAR- NARSKI TRUST

Zastupljanje ljudskega ma-
nija je dobro cvetelo.

Washington, D. C. — Tu so
nova vprašanja, ki jih želi po-
jasniti obrtna komisija, da ljud-
stvo izve, pri čem da je. Tu je
na pr. vprašanje, zakaj je W. Z.
Frazee iz Rushville, iz katerega
prihaja senator Jim Watson, ob
čas šestdeset dni trajajočega
legislaturnega zasedanja 1. 1923
potegnil \$5,270.60? Tu je še
vprašanje, zakaj je podjetniška
organizacija Indiana Utilities
Ass'n., ki je neka podružnica ob-
širnega sistema za propagando
in zakulisništvo plačala Frazee-
ju \$3,286 ob času zakonodajne-
ga državnega zasedanja 1. 1925
in \$3,500 ob času zasedanja leta
1927?

Ta vprašanja tvorijo misterij,
ki je prišel pred zvezno obrtno
komisijo, ko je John Mellett,
bivši vseučilišni učitelj in čas-
nik, bil zaslišan kot prič. Mellett
je bil tudi skozi sedem
let ravnatelj propagande za e-
lektarnarski trust. Mellett ni
mogel pojasniti, zakaj je bilo
treba Frazeeju plačati take vsote
denarja.

Ob času zasedanja zadnjega
leta se je plačalo tudi nekemu
Frank O'Curryju \$2,500, kate-
remu je pa Mellett kasneje izro-
čil en tisočak. To je čudno, je
pripomnil Healy, glavni odvnetnik
komisije, ker je bil O'Curry na-
stavljen kot ravnateljski tajnik
LaFayette Telephone kompani-
je in je prejemal za svoj posel
tudi regularno plačo organizaci-
je Indiana Telephone Ass'n. V
državni hiši se je registriral kot
zakulisnik.

Melletov biroj je leta 1921 in
leta 1922 nastavljal Albert Stum-
pa, katerega je Taggart podpri-
ral, da je bil imenovan senator-
skim kandidatom demokratične
stranke leta 1926 in letos, da je
obdrževal govore v državi. Go-
voril je pred klubom Rotarijan-
cev o patriotizmu in javnih po-
trebšninah. Za prvo sezono, ko
so ga samo preizkušali, so mu
plačali samo \$165.69, za turo v
letu 1922 je pa prejel \$1,161.51.
Oglašali ga niso kot najeteja
govornika za elektarnarski
trust, ampak kot patrijotičnega
govornika.

Tako so se razvila še druga
vprašanja, ki pokazujejo propa-
gandno elektarnarskega trusta v
precej žarki luči, in tudi one, ki
so agitirali zanj pod patrijotič-
no krinko in da se oblatijo orga-
nizirani delavci.

Velika eksplozija gasolina.

Syracuse, N. Y., 3. jul. — Ne-
ki moški je bil ubit v eksploziji,
ki je večerj nastala v velikem
tanku Sun Oil kompanije na se-
verni strani mesta. Sto tisoč galon
gasolina in deset tisoč galon
olja, ki je bilo shranjeno v o-
smih velikih tankih, je bilo uni-
čenih.

Smith odklonil vabilo kukluksov.

New York, N. Y. — Governor
Smith je odklonil povabilo new-
yorških kuklukskev, da bi
govoril na njihovi slavnosti na
praznik Neodvisnosti v Queen-
su. Smith je rajši govoril na
shodu v Tammany Hallu.

Albanaki diktator umoril tri na- protnike.

Dunaj, 3. julija. — Trije ta-
koznani zarotniki, politični na-
protniki albanskega diktatorja
Ahmed Zoguja, so bili danes o-
bešeni v Tirani.

Letalca se ubila.

Newport, R. I., 3. jul. — Dva
mornariška letalca sta se večerj
ubila, ko sta z višine 1,000 čv-
ljev padla na tla v bližini tuka-
jnega pristanišča.

Kdaj pridejo pomorščaki iz domov iz Nikaragve?

Javnost postaja radovedna, pa
vprašuje.

Washington, D. C. — Držav-
nemu tajniku Kelloggju moti nje-
gove počitnice ljudska skupina,
ki jo vodi profesor John Dewey
in ki vprašuje, kdaj se vrnejo
pomorski pešci iz Nikaragve.

Dewey citira senatorja Bora-
ha, ki je lani dne 19. aprila re-
kel, da ne vidi nobene bistvene
razlike med tem, kar je bilo stor-
jenega na Haitiju in med tem,
kar se dela v Nikaragvi. Dewey
vprašuje v imenu skupine, kak-
šen finančni kamen se je obesil
na vrat Nikaragvi.

V mornariškem departmentu
se vidijo znamenja, da se wash-
ingtonska administracija boji, da
ni varno umakniti pomorsko
pehoto iz Nikaragve po konča-
nih volitvah. Odkar se zdi in
naglašja, da se mora ameriška
lastnina in ameriška življenja
čuvati za vsako ceno v Nikarag-
vi, tedaj ni pričakovati, da bo
administracija takoj povedala,
zakaj se je odločila, ali se mor-
narski pešci vrnejo takoj po kon-
čanih volitvah, ali pa ostanejo v
Nikaragvi.

Odmevi razstrelbe

v lasalskem šahu

Eden moški je aretiran. Fish-
wick, predsednik illinoiske u-
nije rudarjev, odločno zanika
vsako zvezo s činom.

La Salle, Ill. — Stanley Tre-
goning iz Spring Valleyja je bil
aretiran 2. t. m. v zvezi z dina-
mitno razstrelbo stavbe premo-
govnika No. 1 v Jonesvillu
zadnjo soboto zjutraj. Policija
sumi, da Tregoning nekaj ve o
tej zadevi.

Springfield, Ill. — Harry Fish-
wick, predsednik 12. distrikta
United Mine Workers unije, je
v ponedeljek izjavil, da unija ni-
ma najmanjših stikov z dinamir-
tiranjem lasalskega permogov-
nika in da je vsako zadevno po-
ročilo ali govorica nesramno ob-
rekovanje.

Fishwick istočasno zanika vest
iz La Salle, da on pojde tja pre-
iskrat zadevo. On nima kaj pre-
iskavat.

ITALIJANSKI LETALCI NA POTU V BRAZILJO.

Rio Janeiro, 5. julija. — Sem
je došla radio depeša, da se dva
italijanska letalca bližata mestu
na potu v Brazilijo. Poročilo je
bilo poslano iz otoka Noronha,
ki leži blizu Brazilije južno od
ekvatorja. Povprečno vozila
135 milj na uro. Njiju cilj je
Pernambuco v Braziliji.

PLESKARJI IZVOJEVALI MANŠJE ŠTEVILO DE- LAVNIH UR.

Stavka je trajala dva meseca.

Iowa City, Ia. — Pleskarji v
tem mestu so izvojevali po dva-
mesečni stavki skrajšanje teden-
skih delavnih ur na 40. Stavka
je končala s kompromisom, kaj-
ti pet centov meznega povika-
nja na uro, ki so ga zahtevali,
niso dobili.

Pruska vlada svari ekskronprin- ca.

Berlin, 3. jul. — Uprava prus-
ke države je večerj posvarila
bivšega prestolonaslednika Fri-
dricha Wilhelma, naj se drži gol-
fa, tenisa in druge zabave, toda
politiko naj pusti na miru. Eks-
kronprince se zadnje čase kaže v
uniformi v paradah raznih mo-
narchističnih organizacij. Eks-
kajzerjev sin je podpisal obljub-
bo, da se ne bo vtičal v politi-
ko, ko mu je bilo dovoljeno vr-
niti se v Nemčijo. Toda obljuba
zdaj krši in vlada mu grozi, da
bo izgnan iz Nemčije, ako ne bo
držal besede.

NOV ZAKON ZA VARSTVO OTROK V DIST. KOLUMB.

Vall tovarnarji, ki zaposlijo o-
troke, so bili obveščeni o no-
vem zakonu.

Washington, D. C. — Podjet-
niki, pri katerih so zaposleni o-
troci, so bili osebno obveščeni,
da je stopil v veljavo nov zakon
za zaščito otrok z dnem prvega
julija. Ta zakon je sprejel zad-
nji kongres. Posledica tega je,
da se množe prošice za sposob-
nostno delati po sedmih zvečer
od sedme ure zjutraj. Dekleta,
ki še niso stara osemnajst let,
se ne morejo zaposliti v hotelih,
tobačnih prodajalnah in lokalih,
ki služijo razveseljevanju. Rav-
notako se ne sme nastaviti kot
potovke pri brzojavnih družbah
ali pa za dostavljanje "paketov".
Nobenemu dečku ali deklici pod
osemnajstim letom ni dovoljeno
voziti potniškega ali tovornega
dizalga, ali delati v kamnolomih,
tunelih ali kjer se tobak priprav-
lja ali v tovarni za smotke.

Tudi starši, ako zaposlijo mla-
doletne v svoji prodajalni ali
podjetju, se morajo ravnati po
zakonu. Dečkom pod šestnajstim
letom ni dovoljeno prodajati
časnikov in magazinov na cesti
ali v javnem prostoru po sed-
mih zvečer.

Mladoletni ne smejo delati
več, kot šest dni v tednu.

Jugoslovanska vlada padla

Beograd, 4. julija. — Danes
je jugoslovanska vlada podala
ostavko. Padec vlade je povzo-
čil incident, ki se je tragično
završil v skupščini pred nekaj
dnevi. »Kralj se posvetoje z
voditelji strank z namenom, da
sestavi koalicijsko vlado, ki
bo odgovarjala zahtevam Hr-
vatske, Bosne in Hercegovine,
ki zahtevajo enako reprezentaci-
jo v parlamentu s Srbi.

Italija je naznanila, da ne bo
sprejela netunskih konvencij,
ako ne bodo ratificirane tudi po
hrvatskih poslancih.

Zetev na jugu je pričela

Poljski delavci zborujejo v Kan-
sasu.

Elsworth, Kans. — Polomije-
ne in "poklaftane" fordke so
pridrlele iz vseh krajev v me-
sto, da tu ostanejo za nekaj dni.
Z njimi so se pripeljali v mesto
poljski delavci, ki so organizirani
v organizaciji I. W. W., da
se pogovore o mezdah za časa
žetve. Prišlo je 51 delegatov.
Sklenili so, da z organizatori-
nim delom prično na dveh kra-
jih in v dveh tokih, in sicer v
Texasu in Oklahomi. Zetev je
pričela že na jugu.

Poljski delavci se bodo na to,
ko bo žetev končana na jugu, po-
mikali proti severu. Ko po-
spravijo žito v Kanadi s polja,
je zanje sezona končana, nakar
zopet odpotujejo v razne kraje
Severne Amerike.

Včas se se večina vozili s
tovornimi vlaki iz kraja v kraj,
zdaj se pa vozijo v fordkah.

Avstrija in Mussolini sta se po- botala.

Rim, 3. jul. — Diplomatični
stiki med Avstrijo in Italijo, ki
so bili pretrgani pred nekaj me-
seci vlad protifašistovskih de-
monstracij v Inomestu na Tirol-
skem, so bili večerj obnovljeni.
Mussolini je poslal poslanika
Auritijs nazaj na Dunaj.

Grška vladna kriza.

Atene, 3. jul. — Grčija je še
brez vlade. Stari Venizelos je
danes informiral predsednika
Konduriotisa, da on ne prevzame
mandata, dokler ni razpuščen
sedanji parlament.

Evropa sprejela omejitve izseljevanja za trajno

S to poslanico se je vrnil Robe
C. White, delavski podtajnik.

Washington, D. C. — Robe C.
White, delavski tajnik, je pro-
potoval sedemnajst držav v Ev-
ropi in se je vrnil v Ameriko
dne 27. junija. Izjavil je ob svo-
jem prihodu, da je Evropa spre-
jela omejitve izseljevanja v A-
meriko za trajno napravo.

White dalje izjavlja, da Nem-
čija gospodarsko procvita in da
je napredna. Ekonomičarji in
S. Parker Gilbert, iztirjalec voj-
ne odškodnine, se strinjajo v
tem, da Nemčija trpi valed te-
ga, ker so njeni delavci preslabo
plačani, profiti tovarnarjev pa
veliki.

White je dalje izjavil, da ni
nikjer naletel na pravo sovra-
štvo proti Združenim državam.
Glede te izjave je v protislovju
z večino drugih opazovalcev.

Novo praško v Mohiki

Cez 80 vatašev ubitih v novi bit-
ki med federalci in guerilci.
Sedem voditeljev kapituliralo.

Mexico City, 5. jul. — V zad-
njih dveh tednih, ko so se bi-
žale predsedniške volitve v Me-
hiki, so klerikalni rebeli v hri-
bih države Jalisco in sosednjih
državic napeli vse sile, da po-
vzročijo zveznim vojskam ko-
likor mogoče največ sitnosti.
To pa je hvalilo od strani vlade
intenzivno akcijo in vataši so bi-
li tako tepeni na vsej črti, da je
upati, da bo sda mir vsaj nekaj
časa. — Dvoboj se razbije tope-
spet ne reorganizirajo in prej-
mejo novo zalogo streliva iz
Združenih držav.

Včeraj so zvezne čete pod po-
veljstvom generala Octavio Ga-
linda trčile ob večjo četo vata-
šev pri Arrandasu. Bitka je tra-
jala devet ur, nakar so bili vata-
ši popolnoma strti. Več kot 80
rebelov je obležalo mrtvih na
bojišču in ubita sta bila tudi
njihova dva voditelja Alejo
Gonzalez in Thomas Trujillo.

Medtem poroča vojni depart-
ment, da je sedem znanih guer-
ilskih četašev, ki so vodili
vstajke tope v mnogih konflik-
tih s federalci, brezpogojno ka-
pituliralo. — Danes je prišlo po-
ročilo, da so bili v nedeljo, v
teku volitev, krvavi izgrede med
pristaši dveh kandidatov za kon-
gres v Panucu, država Vera
Cruz. Dve osebi sta bili ubiti
in 10 ranjenih.

VELIK VIHAR V NEW YORKU.

Mnogo oseb utonilo.

New York, N. Y., 5. jul. —
Včeraj je bil najbolj vroč dan v
tem letu v tej okolici in na sto
tisoč ljudi je iskalo oddiha v
tukanjnjih kopališčih. Okrog
šeste ure popoldne je pridrvel
močan vihar, spremljan s silovi-
tim grmenjem in nalivi, ki je
podiral drevesa in telefonske
drogove. Vihar je zahteval 23
žrtve; večina izmed teh je utoni-
lo, drugi so pa bili ubiti na
ulicah.

Boston, Mas., 5. jul. — Devet
oseb je utonilo v kopališčih tega
mesta, ko je pridrvel nad me-
sto velik vihar. Temperatura
pred viharjem je bila 91 stopinj.

Bogat bankir padel v morje in utonil.

London, 5. jul. — Alfred Loe-
wenstein, belgijski bankir, je
včeraj padel v morje z zrakoplo-
va, ko je plul čez angleški kana-
l. Loewenstein je nameraval
iti v umivalnico, a je pri tem
odpri napačna vrata in padel v
morje. Pilot in njegov služabnik
sta ga pogrešila šele, ko sta do-
spela v Bruselj. — Loewenstein
je bil tretji najbogatejši človek
na svetu.

NESREČE V IN- DUSTRIJI AV- TOV SE MNOŽE

Vzrok za številne nesreče je pri-
ganjaški sistem v produkciji.

New York, N. Y. — Navzlic
obširni kampanji za varnost de-
lavcev v produkciji avtov in ala-
gerjev: "Varnost prva," se šte-
vilo nesreč v avtoindustriji mno-
ži. V tej industriji, v kateri je
zaposlenih 625,000 delavcev, se
je število nesreč pomnožilo za
štiri odstotke. Narodni svet za
varnost je študiral razmere v
tej industriji in dognal, da je
bilo težkih poškodb za dva in
dvajset odstotkov več, ker pomo-
ni, da so se težke poškodbe po-
množile veliko hitreje, kot pro-
dukcija v avtoindustriji.

Vladna prelakava o neizogodah
v avtoindustriji je dognala, da
na vsakih deset tisoč delavcev v
tej industriji ponesreči 3315 de-
lavcev. V teh nesrečah so všteti
štirje mrtvi, 40 trajno poohab-
ljenih in 272 začasno poohabov-
vanih. Vrtnega je pa vsak dan
ranjenih brezštevila delavcev, ki
dobe majhne praske, udarce ali
se pa "špriklje" zasade v kožo in
meso.

Delavci, ki delajo v tovarnah
v Detroitu, tožijo, da je teh ne-
sreč krivo priganjanje pri delu.
Kdor je previden pri delu in pa-
zi, da ne ponesreči, tega odelo-
ve kot počasneja. Največ nesreč
se dogodi zadnje ure, ko so de-
lavci upeni in trdni, a z de-
lom morajo hiteti, kakor da so
prišli od doma na delo.

Letalske nesreče

Clinton, Ia., 3. jul. — Dr. Ho-
mer Lambert, njegova štiriletna
hčerka Betty in nečakinja Shir-
ley Lambert s Toleda, O., so se
včeraj ubili, ko so padli s leta-
lom z višine 500 čvlejev na zem-
ljo. Priči nesreči sta bili Lam-
bertova žena in mati, ki sta o-
pazovali, ko se je Lambert dvi-
gnil v zrak.

Kansas City, Kans. — Voja-
ki letalec Forest G. Thackaberry
se je v ponedeljek ubil, ko je
letalo, v katerem je bil potnik,
kolidiralo z drugim, ki ga je pi-
lotiral W. L. Cambell. Oba leta-
ca sta bila v koliziji poškodova-
na, toda drugi letalci so se rešili
s parašuti.

Elsmore, Mo. — Leslie E.
Smith, poštni letalec, je bil v
ponedeljek najden mrtve poleg
razbitega letala na hribu, devet
milj severno od tukaj. Smitha so
pogrešali od pretečenega četrt-
ka, ko se je dvignil v Houstonu,
Tex., in je bil namenjen v St.
Louis, Mo. — Smith je bil izku-
šen letalec in prijatelj Charles
Lindbergha.

ZRTVE ČETRTEGA JULJA.

Chicago, 4. julija. — Devet
oseb je na praznik Neodvisnosti
utonilo in ena je zgubila življe-
nje pri streljanju raket. Vreme
je bilo apert deževno zgodaj zju-
traj, a se je kmalu razjasnilo in
vročina se je takoj povrnila.
Večerni naliv je vročino prepo-
dil in prebivalstvo se je oddah-
nilo. V tekočem vročinskem
valu je 10 oseb umrlo valed vro-
čine.

Tudi to je rekord.

Krakov, Poljska, 3. jul. —
Mlada nevesta v poljski vsai Te-
sac se ponaša, da je poljubila
7001 moškega na svoj poročni
dan. To ogromno delo je izvršila
v štirih urah. Ako je res, da
vsak poljub prinese 40,000 ba-
cilov...

Cigan zapustil milijon dolarjev.

Morristown, N. J. — Naylor
Harrison, kralj romanskih ciga-
nov, o katerem pravijo, da je bil
milijonar, je te dni umrl v svo-
jem šotoru v tukanjnjih okolici
v starosti 85 let.

Nobilova tragikomedija požira nove žrivo

Sovjetski letalec, ki je lkal A-
mundsenov, izgubljen. Vest o
najdbi Amundsenovega trupla
ni potrjena.

Moskva, 3. jul. — Sovjetski
avijatik Babuškin, ki je zadnji
petek zapustil sovjetski ledolo-
milni parnik "Maljigin" in se
podal na iskanje izgubljene A-
mundsenove partije, se je sam
izgubil. Ni se vrnil in do danes
ni še glasa o njem. Sovjetska
parnika "Maljigin" in "Krasin"
lomita led severno od Spiebergov
nedaleč od kraja, kjer se naha-
ja ponesrečena Nobilova partija.
Sovjetska ekspedicija poroča,
da zdaj močan veter raznaša le-
dene ploče in resnično delo je za-
to skrajno nevarno.

(Včeraj je bila v Moskvi ob-
javljena oficijelna vest, da gre
izguba Amundsenove grupe in
Babuškina na rovaš italijanske
fašistične oholosti. Sovjetska
vlada je prstovoljno in agorji in
humanitarnih ozirov poslala svo-
jo resnično ekspedicijo na ledeni
sever, da pomaga rešiti Nobil-
ovo moštvo, toda fašisti so jasno
pokazali, da ne marajo sovjets-
ke pomoči. Ko je v petek Babu-
škin poletel na iskanje, je sovjetski
ledolomilec "Maljigin" brezščno
vprašal Italijane na parniku
"Citta di Milano" za po-
sredstvo ledene ploče, na kateri
je Nobilova partija, pa ni dobil
nobenega odgovora.)

London, 3. jul. — Včerajšnja
vest, da so našli truplo izgubljene
norveškega polarnega eks-
plorera Amundsen, ni potrje-
na in vsakekor je brez podlage.
Kljub temu je — kakor poroča
je la Oala — izgubljeno vsake
upanje, da je glavni Amundsen
s petorico svojega moštva še kje
živ. Letalci so viali seboj šivili
le dva tedna, in če so sploh
pristali kje na ledu, so danes
brez hrane in morajo umreti gla-
du.

Zdaj se je začela tudi angle-
ška vlada ganjati za nesrečnike
na daljnem severu in je poslala
dva bojna aeroplana, da se pri-
družita iskanju žrtev.

Brezposelnost začela padati, prvi Green

V Chicago se je znižala za dva
odstotka in za tri po vsej de-
želi.

Washington, D. C. — Stati-
stični urad Ameriške delavske
federacije poroča, da je brezpo-
selnost med organiziranimi de-
lavci padla za tri odstotke v me-
secu maju napram poljažu v a-
prilu. Povprečno je bilo 16 od-
stotkov članov unij brez dela v
aprilu in 13 odstotkov v maju.
V mestu New Yorku se je
brezposelnost znižala za tri od-
stotke, v Chicagu, San Franci-
scu in Atlanti za dva, v Pitts-
burghu in Minneapolisu pa za
en odstotek.

Londonka policija "zastav- kala."

London, 3. jul. — Policija v
Londonu noče več aretirati lju-
bimskih parov v Hyde parku, od-
kar je pogorela v škandalozni
aferi z lordom Moneyjem. Po
vsem svetu je znano, da je Hyde
park v toplih poletnih nočeh
shajališče ljubimcev kakor tudi
spolnih perversnežev in policija
je doslej vedno pazila na take
"grešnike" ter jih aretirala po-
vprečno 50 na mesec. Ko je bil
aretiran lord Money z neko re-
vno delavko, je bil oproščen, ker
je lahko našel dobrega advoka-
ta, dočim je policija zvrnila vso
krivdo na delavko. Stvar je pri-
šla celo pred parlament, nakar
je policijski komisar resigniral.
Novi komisar pa je odredil, da
se policija ogiblje Hyde parka
ponoči ne glede na to, kaj se
tam godi.

VELEFINANČNI INTERESI V SE- VER. KAROLINI

Zdaj ti interesi in nasprotniki
delavske organizacije zboru-
jejo v Greensboru.

Greensboro, N. C. — Veliki
finančni interesi odločajo v Dru-
štvu tovarnarjev Severne Karo-
line. Letno zborovanje te pod-
jetniške organizacije se vrši v
hotelu King Cotton v tukanjnjem
mestu. Na zborovanje je prišlo
dve sto predsednikov tovarni-
skih družb. Veliko teh družb ni
več samostojnih, ampak so zve-
zane med sabo na eden ali drug
način. Dukov denar, naložen v
Dukovi električni centrali, ki
oddaja mnogo tovarnarjem elek-
trično silo, igra zelo važno vlo-
go v tekstilnih tovarnah, v kate-
rih se tekstil izdelujejo iz bora-
ba. Dukov denar je tudi nalo-
žen v tobačnem trustu in vidimo
ga združenega s Mellonovimi in-
teresi. Bolj natančna analiza teh
podjetij pa pokazuje, kako tes-
no so združeni ti interesi.

Delavci so seveda neorgani-
zirani, ampak analiza pokazuje,
da so izvrstno organizirani to-
varnarji in podjetniki. Njih po-
jetniška organizacija razpisuje
vedno assessment na tovarnarje.
Ti assessmenti se porabijo, da se
napravi pritisk na zakonodajo,
da vsakonjko postave, ki so jim
naklonjene.

Bernard Cone, veletovarnar v
Greensboru, je predsednik po-
jetniške organizacije. On in nje-
govji bratje so bili v Baltimoreju
komisijonaki trgovci. Presečili
so se na jug in postali tovarnar-
ji, ki sda gospodarijo v lepem
števila tovarnih. Tovarnarji ima-
jo vrtnega stalni odbor, da ku-
puje sanje premož in južnih dr-
žav po niski ceni.

V tovarnah Severne Karoline
je danes več kot šest milijonov
vreden. V mesecu maju so aka-
raj delali v vseh teh tovarnah.
V državi Massachusetts je pa
vseh vreden devet milijonov, na-
obratno pa v Severni Karolini
sudejo vretena noč in dan. De-
lavne ure v tej državi sinesejo v
tednu 60 ur, a ker se dela noč in
dan, v državi Massachusetts se
pa dela le 48 ur v tednu, tedaj
razume vaak povprečen človek,
da tovarne v Severni Karolini
producirajo voliko več, kot v
državi Massachusetts.

Na konvenciji so razpravlja-
li na dolgo in široko o novi vo-
pabi bombaža. Glavni govornik
je bil Ernest Morse od bombar-
no tekstilnega instituta in pa
William Carmen od zveznega
trgovskega departamenta. O bla-
go stanju tekstilnih delavcev, ka-
terim se imajo zahvaliti za o-
gromne profite

PROSVETA

VESTI IZ NAŠELIN

Iz skrajnega zapada.

Bellingham, Wash. — Vreme v teh krajih je letos zelo nestanovitno. Gosenice je pa tudi toliko v teh krajih letos, da je nevarnost, da uničijo nekatere sadovnjake, posebno jabolka. Delavske razmere so kot povsod drugod. Brezposelnosti je veliko, tisti, ki delajo, pa malo zaslužijo in njih zaslužek ni gotov, ker jih lahko vsak trenutek na cesto vržejo. Danes je delavec to, kar je pes pri krutem gospodarju, ki dela z njim kar hoče. Tako menda nam ni treba pričakovati nič boljšega do takrat, ko nas reši naša zvesta prijateljica — smrt. Takrat bo boljše za nas, preje pa ne.

Svet je zelo podivjan, da bi menda najraje kar eden drugega uničil, mesto da bi eden drugemu pomagal. Menda ni najti tudi med zverinami, da bi ena vrsta uničevala svoje člane, kot to delamo mi ljudje. Vsaka zverina bolj ljubi svoj rod kot človek svojega. Zato pa imamo tako slabe razmere in še slabše nas čakajo, ako bo šlo tako naprej, da se ne bomo zavedli visjega cilja, ki bi ga človeštvo moralo imeti: predvsem pomagati eden drugemu, ne pa izkoriščati eden drugega do skrajnosti.

Dne 16. in 17. junija sva z mojo ženo med prijatelji obhajala 20 letnico zakonskega življenja. Poročila sva se na Westalskem, Nemčiji, in v Ameriko sva prišla pred 17 leti, ko sva s seboj pripeljala 4 male otroke, 3 dečke in deklico. Danes so odrasli, starejšega pa ni več med nami, ker nam ga je ugrabila kruta smrt v cvetju mladosti; umoril ga je kapitalistični sistem. Dolga so bila leta trpljenja našega življenja. Bili smo veseli ob najini 20 letnici, pa le za trenutek, kajti misli so nam uhajale na našega draga sina Louisa, ki mirno spava, in nam kalile tudi ta trenutek.

Sosedom izrekava zahvalo za njih poset in krasna darila, tako tudi vsem, ki so prišli iz oddaljenih krajev, 200 milj iz Cle Eluma. Iskrena hvala vsem skupaj. Želiva vsem, da bi se še večkrat sešli skupaj na aličnih zabavah. Ob tej priliki pošiljamo pozdrave vsem našim znancem tu in na Nemškem. Bili srečni! — Louis Javoršek, 3200 Peakady st., Bellingham, Wash.

Rudarske razmere v Coloradu se zboljšujejo.

Aguilar, Colo. — Skupna veselica, ki sta jo priredili društvi št. 381 SNPJ in št. 39 SSPZ dne 16. junija v pomoč stavkarjem v Ohiju, Penni in W. Va. je za te slabe čase prav povojno izpadla. Čistega dobička je bilo \$46. Na preda. Cinkarja smo poslali \$23 in na gl. urad SSPZ pa \$23. Za vsoto se moramo zahvaliti nekaterim članom in članicam, kakor tudi nekaterim od sosednjega društva št. 201 in občinstvu. Lahko bi bilo še boljše, ako bi se nekateri člani zavedali njih dolžnosti do trpečih sobratov, da ne bi samo prav po provokatorsko govorili, ko pa pride čas, da kaj pomagajo, se pa doma drže in ne pokažejo penja. Upam, da bo prihodnja alična veselica boljše izpadla.

Tudi mi smo imeli veliko sitnosti s provokatorji, ki so pokušali s razbijanjem, pa jim ni šlo. Sedaj so postali bolj kruti. Sedaj je tudi nastalo upanje v Coloradu, ko je prišel sem iz W. Va., Percy Telow, organizator, ki je najprej začel s delom severno od nas in je imel lepe uspehe. Kot je poročal tajnik 15. distrikta United Mine Workers unije, podpise Rocky Mountain kompanija pogodbo z rudarji po prvem juliju, in sicer po Jacksonovillski lestvici, to je \$7.75 dnevne mezde. Obenem je poročal tajnik, da je omenjena družba postavila za poslovanje vsem dobro poznanega bojevnika v stavki leta 1913, ki je bil po stavki postavljen pred kapitalistično poroto, ki ga je obsodila na vislice. Ta človek je John R. Lawson. To je velikega pomena za koloradsko premoganje.

Omenjena družba je druga ali tretja v državi in ima na čelu žensko. Gibanje je sedaj prav živahno. Stari United Mine Workers charterji so spet prišli v središnje dvoran in z njih smo že otreli prah ter jih okrasili z ameriškim zastavami. Provokatorji pa so se odstranili za vedno. Upanje in navdušenje je veliko, da bo vendarle enkrat prišel preobrat, da se tako prepodi medsebojna mrznja ter da se bo med nas naselili trajni mir. Frank Mihovec.

Spovedalnika dogodilca, ali grehi in pokora.

Bellingham, Wash. — Poročati imam kratko vest, da imamo tudi tukaj lepo katoliško cerkev, v katero se verne dušice zatekajo po gnado božjo in božje mazilo ter po odpuščanje grehov, kosmatih grehov. V to svrhu pa imamo tudi častitljivega gospoda, ki prav rad odpušča grehe, težke in lahke, četudi ima že šmarnice na glavi.

Pa se je dogodilo nekega nedavnega dne, da je šla k njemu k spovedi tudi neka devotica. Toda stari gospod se je pri svojem poslu odpuščanja grehov izkazal zelo počasnega, ker on je jega čila, ki bi ga človeštvo moralo imeti: predvsem pomagati eden drugemu, ne pa izkoriščati eden drugega do skrajnosti.

Cele štiri dni je gospod duhoven spovedoval devotko in ji odpuščal grehe, neusmiljeni oče pa ga je v zahvalo v kratkem času tako spovedal in mu naložil tako težko pokoro — in tudi devotki — o joj! Pač težka, pokora za o. ba. Gospoda duhovna pa je bilo tako sram, da ni maral v katoliško bolnišnico, niti ni tja pustil devotke, marveč sta-bila oba odpeljana v brezversko bolnišnico. Cemu ni upošteval svojih pravil "svoji k svojim" sedaj, je menda tudi razumljivo. — Tercijalka.

RAZNE VESTI

Gangež obtožen umora.

Chicago. — Dvanajst priči, ki so nastopile v preiskavi terorja na dan primarnih volitev, so identifikirale Sam Kaplana, znane ganeža, kot voditelja skupine, ki je ugrabila in umorila Octavious Granadyja, zamorskega kandidata za odbornika v dvajsetem wardu.

Kaplan je bil prijet in aretiran v neki restavraciji, kjer ga je našel policijski kapitan John Stege v družbi neke mlade ženske, in pripeljal pred preiskovalno komisijo.

Povodnji v W. Virginiji. Huntington, W. Va. — Prebivalci vasi Wayne, Stiltner in East Lynne so morali bežati v hribe, ker je reka Twelvepole vsled silnih nalivov prestopila bregove in poplavlila dolino.

Prodnje za pomoč so bile polane na governorja, predsednika Coolidge in na glavni stari Rdečega križa. Ko so ljudje bežali v hribe, so vzeli seboj le malo količino živil in jim sedaj preti lakota, ako ne dobe v kratkem pomoči.

Ustrašili se kaže, padel v vodo in utonil.

Aurora, Ill. — Charles E. Hagen, star 23 let, se je v pondeljek tako ustrašil, ko je zagledal pred seboj belouško, da je zbežal in pri tem padel v neko kotanjko, napolnjeno z vodo, kjer je utonil.

Sosedni ustreliš.

Chicago. — Hans Chastang je v prepripi s svojim sosedom Mead Hedbergom pograbil za revolver in ga ustrelil. Hedberg je bil na mestu mrtve. — Chastang je po dejanju pobegnil in policija nima nikakega sledu za njim.

Samomor.

Chicago. — John Isbell, bogat broker, se je v pondeljek ustrašil v stanovanju svoje sestre, 4319 Kendalleva ave. Pred enim mesecem je izvršil samomor njegova žena in od tistega časa je bil Isbell zelo potr, kar je najbrj privedlo do samomora.

Nuda obtožnikov fašizma

V Parizu se je oglasil odbor v obrambo fašističnih žrtve, ki mu predseduje Henrik Barbusse. Ta odbor je uvedel preiskavo zaradi milanskega atentata dne 12. aprila, ki je bil baje namenjen italijanskemu kralju ali Mussoliniju, pa je peklenski stroj v kandelabru pet minut prej eksplodiral, kakor je prišla povorka mimo. Kljub temu je bilo mnogo človeških žrtve.

Ta odbor objavlja sedaj svoje prvo poročilo, ki ga je zbral na licu mesta, in pravi, če bi to objavljeno poročilo ne zadoščalo, da fašistični močniki opuste namen, obsoditi šest absolutno nedolžnih "atentatorjev", ki jih obtožujejo, da bo odbor pri moram objaviti, celotni uspeh svoje preiskave. Zaskrbljeni odbor to objavo samo zaradi tega, ker je vodil preiskavo povsem tajno in zaupno in se priče same niso zavedale, komu izpovedujejo ter bi celotna objava uspeha in priči v podobnih slučajih samo obteževala preiskave.

Tako navaja poročilo, da je pred otvoritvijo italijanskega veleposlaništva v Parizu policije v Milanu, komandir De Haro, opozoril policijskega predsednika Silvestrija, da se pripravijo na atentat. Povedal je to delavec policijski agent in je dal štiri imena milanskih antifašistov. Visok uradnik notranjega ministrstva, komandir Nudi je pa zapovedal policiji, da naj pušči stvar pri miru.

Policijski predsednik Silvestri je prejel tiste dni še več drugih svaril pred atentatom. Pa tudi v tem primeru je visok uradnik notranjega ministrstva, komandant Pacena, izjavil, da policijo to nič ne briga.

Milanski list je hotel objaviti vest, da so bile oblasti o atentatu že prej obveščene, pa so mu oblasti to prepovedale.

Mussolini je bil od začetka aprila do dne 10. aprila v Milanu. Dne 11. aprila je pa šel v Rim, kjer je imel razgovor s podtajnikom Bianchijem Giunto. Po tem razgovoru se je govorilo v okolici Bianchija in v drugih fašističnih krogih o akorajšnjem atentatu.

Ko so na dvoru zvedeli o vsem tem, je bilo tam seveda silno neugodno razpoloženje, ker o tem ni nihče obvestil ne kralja ne dvora.

Po teh ugotovitvah pravi poročilo preiskovalnega odbora, da so povzročitelji atentata, ker niso mogli v protifašističnih vrstah dobiti primernega moča za izvršitev tega "atentata", morali v zadnjem trenutku poslati ljudi za izvršitev atentata med fašističnimi elementi. V tej neprimli jim je prišla prav velika nezadovoljnost, ki vlada v fašistični milici Carroccia Legia v Milanu. Odbor izjavlja, da se mu zaradi silnih težko sicer ni posrečilo izslediti imen atentatorjev, da pa vodijo vse niti poizvedovanja v vojašnico, kjer je nastanjena ta legija, in iz katere sta bili naslednje noči po atentatu odstranjeni dve mrtvi trupli miličnikov. Imeni obeh mrtvih miličnikov ni bilo mogoče izvedeti; če pa se vpraša, kaj se je z njima zgodilo, pravijo, da sta gonesrečila pri neprevidni manipulaciji z razstrelivom.

Ta material je silno obteževalen. Fašistična justica je zaprla delavce in študente, izmed katerih jih je hotela obsoditi 6 v tajnem procesu. Sprito senzacionalnih odkritij pa je proces odločilo. Zahteva vsega kulturnega sveta je v tem procesu, da se objavi obtožnica proti šestim obtožencem, da se vrši proces javno in da se pripusti tudi inozemski časopisni poročevalce in da se da obtožencem pravica izbrati zagovornike, če le mogoče inozemake.

Ako je navedeni odbor na pravi sledi, potem bo ta proces in vsa zadeva precej črn madež na italijanski kulturi.

("Delavska politika.")

Samomor bolnika.

Chicago. — Michael Rubino je v pondeljek skočil skozi okno tretjega nadstropja čikaškega sanatorija, 2828 Prairie ave., in se ubil.

Splošno narod. gospodar. ske novice iz domovine

(Izvirna.)

ARčija za povadigo naše živinoreje.

Pred dnevi se je vršila v Beogradu na poziv kmetijskega ministrstva velika konferenca, ki je predvsem razpravljala ne samo o splošno narodno gospodarskih problemih, temveč predvsem o pospeševanju živinoreje, ki tvori v Jugoslaviji vsakako zelo važno panogo. Zbrani so bili na konferenci številni zastopniki jug. narodnega gospodarstva, ki so pazno motrili položaj, ki momentalno vlada v gospodarstvu Jugoslavije. Našlo se je sicer na zborovanju vsepolno ostrih besed, vendar pa so vse imele le odločen in pozitiven izraz, da hočejo naši gospodarji v bodoče bolj gledati na to, da se na čim bolj normalen način urede vsa ona sporna vprašanja, ki tvorijo težišče naše gospodarske politike. Kot eden izmed najvažnejših činiteljev v jugoslovanskem narodnem gospodarstvu je vsekakor treba smatrati živinorejstvo, kajti, ako premostrimo naše gospodarske razmere s kritičnim očesom in znamo pravilno oceniti strukturo našega prebivalstva, tedaj moramo brez vsakega dvoma ugotoviti, da pomankljivost v razvoju živinoreje v Jugoslaviji daje sedanjim gospodarski krizi le nekaj slab in negativen značaj. Ni namreč pri nas strokovnjakov, ki bi povsem umeli, kako velikega pomena je, ako pospešujemo živinorejo, kako lahko se z uspešnim razvojem jugoslovanske živinoreje ustvari blaginja in blagostanje kmetijske prebivalstva. In potem tudi ni čuda, ako naše živinorejstvo ni pokazalo kakih večjih in lepših uspehov.

Ne moremo sicer reči, da more v Jugoslaviji imeti le živinorejstvo glavno težišče v jugoslovanskem narodnem gospodarstvu. Toda z zavestjo moremo trditi, da bi pospeševanje živinorejstva le pokazalo — zdrave gospodarske razmere, v glavnem vsaj na — deželi. Toda, ker tega ni bilo, se je morala kriza i v kmetijskem gospodarstvu poostri. Danes je ta kriza na dnevnem redu in o sanaciji te krize je treba govoriti. Znano je, da jugoslovanska administracija ni bog ve kako sijajna in da je skrajno škodljiva ne le samo državi, nego splošnim interesom. Pri tem je treba najbolj grajati promet, ki menda zastaja za vsemi v Evropi. Toda, ne smemo samo reči, da v glavnem prometna sredstva zavirajo razvoj živinorejstva, ker se vsa blaga ne more spraviti v gotovem času na trg. Kajti so še drugi vzroki, ki mečejo na vse jako slabo luč. To je predvsem pomankljive glade prehrane. Primirni in nezadostni pogoji glade na prehrano in nego živine so gotovo imi izmed najvažnejših vzrokov. Drugič, vidi pa se tudi, da je precej veliko pomankljanje primerne in racionalne selekcije v živinoreji. Vse to poleg slabše zaštite živine proti boleznim pa daje našemu živinorejstvu le nekako "polagano" smer.

Treba bi torej bilo, po tej analizi, odstraniti vse nedostatke in uspešen razvoj našega živinorejstva bi s tem dobil vse pogoje in bi bil tudi zasiguran.

Kar se izvoza tiče, je predvsem treba povdariti, da so glavna ovira le prometna sredstva. Na primer, iz Subotice do Beograda rabi eksport voz svinj 2 do tri dni, pa vendar je ta proga silno kratka. Iz Subotice do Dunaja pa komaj 24 ur. Kajti avstrijska vlada pospešuje svojo živinorejstvo in živinorejci v Avstriji tudi vedo, kako velike važnosti je, ako je prevor hitro končan.

Vsa ta in še druga vprašanja, ki tangirajo razvoj našega živinorejstva, bi morala biti ugodno in kmalu rešena in delata ter prebivalstvo bi od vsega tega imelo ne samo materialne koristi, nego bi lepo razširjeno živinorejstvo v Jugoslaviji pokazalo tujni, da Jugoslavija marja kaj premore in da razume pravi pomen pospeševanja živinoreje in kmetijstva.

Ivan Mohac:

OPAZOVANJA

Naš ribič.

V teh tragikomčnih časih, ko po deželi grmi politika v znamenju čepa, cene koruzi in petroleja, ko se odigravao burleske po svetu od toplega juga do ledenega severa in ko se strelja buržoazija v Jugoslaviji sama med seboj — v teh nelepah časih, ko ameriški zločinci ne poznajo niti v toplem in deževnem vremenu nobenih počitnic, ko skandali in korupcije paradirojo nepretrgoma pri belen dnevu — v teh besnih časih jaz za in propadajoče morale, ko b moral vsak kristjanski vojak stati na straži in tenko poslušati — se je moralo zgoditi še to.

Naš prvi državljani je kratkoma obrnil svoj "pukelj" no tranjem in zunanjemu svetu in odšel nad ribe. Ubogi bogati dnevniki, ki po de svoje reporterje po vsem svetu za škandali, aferami, umori, ropi in gromi, so morali rezervirati 70 reporterjev za neko zanikrno, deloma farmarsko in deloma indijansko gozdno gnezdo v Wisconsinu — v tistem prokletem Wisconsinu, kjer so doma ne le pasje zdražbe, dihurji, lisjaki, črni medvedje, butlegarji in Nemci, temveč tudi Berger, La Follette in cela vrsta drugih takih zveri. Hell!

Ribe uživajo posebne žegne. Svetopisemski Jona je imel piknik v ribjem trebuhu. Vesoljni pót — ki ga je poslal Jehova radi tega, ker so njegovi hebrejski otroci obrali prepovedana jabolka in se sladkali s prepovedanim medom ter se ogledali v prepovedanih zrcalih — je na nečudešni način prizanesel ribam. Sinovi "izvoljenega naroda" so najraje jedli ribe, kar niso imeli nič drugega. Krist je naredil iz dveh ribic dva polna kosa — ali je bilo pet kosov ali dvanajst, jaz ne vem — rib. Sveti Peter, o katerem pripovedujejo, da je bil prvi papej je bil ribič. Zgodovina ribjega naroda je torej slavna, veliko slavnjša kot zgodovina Slovencev, ki nimajo nobenega svetnika in niso imeli nobenega kralja in nobenega papeža.

Čisto naravno je torej, da naš prvi državljani lovi ribe, kadar ne lovi besed. Nekaj je treba loviti in nekje je treba ribariti. Američke ribice — ribje in človeške — so posebna vrsta v vodah Gospodovih. Tako rade gredo na trnek kot farmarji in mezdni sužnji. Pokaže jim kaj malenkostnega: malo oljčubico — črvčka ali mušico — pa se ugamejo. Velik je uspeh.

Gospodje, katerim je Bog podaril ribnik, se vedno potrudijo, da ulove pravega ribiča in ribič vedno ulovi vse prave ribice. Bog ohrani, Bog obvari našega ribiča in vse druge ribiče! Gospodje reporterji — naše veselje, naša žalost in sol Amerike — Bog živi tudi vas, da boste natančno informirali koprne svet, koliko ribic se nabode dnevno na junaški trnek velikega ribiča v wisconsinaki šumi, kajti poleg grmeče politike, oljnega škandala, čepa prohibicije, Nobilovega križa in masakerja v jugoslovanski zbornici je baš to važnost vseh važnosti...

NAJNOVEJŠI IZUM NIKOLE TESLA.

Newyorskí dnevnik "World" poroča o novem izumu našega ameriškega rojaka uglednega znanstvenika Nikole Tesle. Nikola Tesla — poroča omenjeni list — znani izumitelj in električni čarodej, se je podal tudi na področje aviatike in smatra, da je rešil problem, da človeka ulice usposobi za človeka višin in mu pri tem zajamči popolno sigurnost. Tesla je izumil stroj, s katerim se bo omogočilo, da se letalec vertikalno dvigne v zrak, da potem leti naprej z veliko brziho ter se spusti, ako je to potrebno, tudi skozi odprto okno, ako je široko osem čevljev. Tesla je popolnoma prepričan o uspehu svojega izuma.

Narodno izumiteljsko društvo, ki najbrj razmišlja o do vseh naših izumih!

ORGANIZACIJA SKRAJNA POTREBA ZA DELAVSTVO.

Izobrazba, organizacija in bratstvo so tri stvari, ki so neobhodno potrebne za delavstvo, da zmaga. Te tri stvari tvorijo prapor, pod katerim se delavci zbirajo in organizirajo, da korakajo po poti, ki vodi do zmage. Pod tem praporom moramo delavci izvajati svoje težnje povsod in vsikdar, kadar se nam prilika pokaže za to in ne glede nato, kar nam zmedene glave komunističnih voditeljev pripovedujejo, da je najprvo treba uničiti kapitalizem in nato šele širiti izobrazbo med delavnim ljudstvom. Zakaj? Mi vemo, da moramo delavske mase, ki ne zapadejo vzrokov, najprvo učiti, zakaj se danes vršita blagovna produkcija in distribucija zaradi profita in ne zaradi ljudskih potreb, ko jih pridobimo za organizacijo, jih izobraziti, da so sposobni bojevati boj za osvoboditev delavnega ljudstva iz mezdne sužnosti.

Ljudje, ki ne občutijo, da so mezdni sužnji, niso sposobni za razredni boj. Zato jih pa moramo privedi do spoznanja in razumevanja razrednega boja, prave taktike v tem boju, ki vodi delavstvo vedno do novih uspehov in nikdar nazaj. Naša agitacija za pridobivanje brezbriznih delavskih in neorganiziranih delavskih mas ne sme nikdar počivati. Izrabiti moramo vsako priliko, pa naj bo poleti na piknikih ali izletih ali na shodih na prostem, ali v pogovoru s svojimi na novo pridobljenimi znanci, ali pa v jeseni, pozimi, spomladi, ko se vse prireditve vrše v dvoranih ali v delavskih domovih. Kampanja za pridobivanje brezbriznih in neorganiziranih delavskih mas ne sme biti omejena na noben letni čas, ampak vršiti se mora skozi vse leto in leto za letom, dokler niso neorganizirane mase privedene v delavsko organizacijo.

Delavske organizacije morajo delati poizkus za poizkusom, da dosežejo brezbrizne in nezavedne delavske mase. Predvsem je pa treba vedno spodbujati k agitatoričnemu in organizatoričnemu delu. Pristopnine v delavske organizacije naj bodo nizke, da nikogar ne odbijajo. Neorganiziranim delavcem je treba raztolmačiti v poljudni besedi, kako velike ugodnosti jim nudi delavska organizacija. V njih je treba vzbuditi željo, da se izboljšajo gospodarske razmere v splošnem za vse delavno ljudstvo. Kadar so delavci pridobljeni za organizacijo, tedaj je treba nadaljevati s podukom in izobrazbo. To se seveda najbolje zgodi z vsakovrstnimi predavanji za delavno ljudstvo, z dobrimi knjigami, ki razpravljajo o socialnih problemih, o hibah sedanjega kapitalističnega gospodarskega sistema in o preuredbi gospodarstva v občno korist človeške družbe, z dobrimi delavskimi listi, ki odkrivajo zvižanost zagovornikov in podpornikov kapitalističnega gospodarskega sistema ne glede na to pod kakšnim imenom nastopajo in z razpravami o vseh vprašanjih, ki globoko posegajo v človeško življenje.

Armada zagovornikov in podpornikov kapitalizma je organizirana in disciplinirana in vodi'jo splošna želja: Ohraniti kapitalizem za vsako ceno. Ta armada vedno napade delavce tam, kjer so najbolj šibki in ob ugodni priliki. Naval na rudarsko organizacijo je prišel, ko je pričela nemogovna industrija razpadati in sta premog pričela izpodrivati olje in električna sila. Da se taki napadi zajeze in ustavijo, je treba delavce pridobiti v prvi vrsti za delavsko organizacijo in zanesti izobrazbo za razumevanje gospodarskih vprašanj med delavno ljudstvo. Organizirana armada delavcev lahko le tedaj zmaga, ako je izobrazba za razumevanje gospodarskih vprašanj med njo dosti razširjena, vrh tega je pa še potreba, da je armada prostovoljno disciplinirana in da koncentrira svojo energijo tam, kjer jo je treba. Tudi v tem pogledu nam je rudarska stavka dober zgled. Nikdar bi se komunistom ne posrečilo zabiti zagozo v rudarsko organizacijo in jo tako napraviti nesposobno za voditi uspešen boj proti podjetnikom, ako bi bila rudarska organizacija popolnejša, kot je.

Vsak dogodek v delavskem gibanju naj bo nauk, iz katerega se naj delavci uče, da storjeni grehi v delavski organizaciji ne smejo nikdar več ponoviti.

Vesti iz Jugoslavije

POGAJANJA MED JUGOSLAVIJO IN AVSTRIJO. — NOVA GOLGOTA SLOV. KMETI.

(Ljubljana.)

Ljubljana, v juniju 1928. — Avstrijska in jugoslovanska trgovinska delegacija zaključuje ta trgovinska pogajanja. Jugoslavija vodi istočasno razgovore tudi z Nemčijo, Poljsko in Madžarsko, katerih izid pa bo brez dvoma silno velikega pomena za naše kmetijstvo, predvsem pa za kmetijstvo na Slovenskem, ki je najbolj zainteresirano na zaključenih trgovinskih pogajanjih. Na Dunaju je zborovala pred dnevi velika delegacija, sestavljena iz strokovnjakov, predvsem kmetijskih strokovnjakov iz vse srednje Evrope. Zastopane pa so bile tudi vzhodne države, kakor Poljska, in vse ostale slovanske države, razen sovjetske Rusije, ki na zborovanje ni poslala oficijelno delegatov.

Na zahtevo Reichsbauernbunda (klerikalni veleposestniki. Op. dop.) in pa "Landbunda" (liberalni malomeščanski kmetje. Op. dop.), ki sta obadva zastopala interese kapitalistične gospode, so delegatje sklenili, da se trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Avstrijo čimprej obnovijo in da se podpiše pogodba, ki naj bo nova Golgota za jugoslovanskega kmeta.

Landbund in Reichsbauernbundovi sta v avstrijskem parlamentu dokaj neznatne skupine. Toda imata za seboj preveliko dr. Seipia, ki ima kljub temu, da stalno narašča socialna demokracija, še vedno veliko vpliva na politično življenje. Dr. Seipel gre Landbundu seveda na roko, čeprav se z "ideologijo" Landbunda le ne strinja. Pravo za srambo pa daje klerikalno socialnem Reichsbauernbundu, ki je izrazito velekapitalističen.

Trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Avstrijo so velikega pomena za razvoj slovenskega, odnosno sploh jugoslovanskega kmetijstva. Na ta pogajanja, priznati se mora, da je bilo tudi od strani vlade v Beogradu, veliko truda — so se naši merodajni činitelji dolgo časa pripravljali. Toda nenaekrat so prišli avstrijski bogati kmetje in so rekli, da avstrijska vlada ne sme skleniti prav nobenih pogodb z Jugoslavijo, in kolikor se bi te tikale kmetijstva, in da mora avstrijska vlada delati tako, kakor hočejo klerikalni kmetje v Avstriji!

Ta pogajanja, ki so se že vodila in je že tudi izgledalo, da bodo uspešno zaključena, pa naj se sedaj ustavijo, ker klerikalni kmetje v Avstriji zahtevajo, da oni odločujejo. Da bi pa preprečili velik napredek in pojačanje socialističnih vrst v Avstriji, sta zahtevali obe predstavnici avstrijskih kmetov, da se v prihodnji državni proračun vstavi večji znesek za poljedelske melioracije in vodne gradbe, za kmetijski nadaljevalni pouk, za kmetijsko zadružništvo in za zaščito kmetijskih delavcev (ker gredo ti povečini v socialiste). S tem pričakujejo, da bo avstrijska javnost lažje gledala na notranji gospodarsko-politični razvoj. Istočasno pa hočejo avstrijski kmetje s temi predlogi preslepiti avstrijsko, predvsem delavsko javnost, da bi bila pogajanja z Jugoslavijo velikopomenbna.

Za jugoslovanskega, zlasti pa še za slovenskega kmetiča, so ta pogajanja zelo velikega pomena, ker zahteva avstrijska kmetarska (meščanska) organizacija od parlamenta, da sklene zagotoviti domači odjemalci trg le domačemu, to je avstrijskemu poljedelcu. Zato, pravilno, je treba pospešiti revizijo trgovinskih pogodb in sicer tako, kakor zahtevajo to velekapitalistični interesi avstrijskega kmetarskega gospodarstva.

Jugoslovanska klerikalna vlada ni pokazala donedaj prav velikega smisla, da bi se zavzela odločno za domače kmetijstvo. Avstrijski kmetje sedaj forsirajo svoje domače gospodarstvo in sedaj je popokonsko logično, da bi trgovinska pogajanja med o-

bema državama ne rodila posebnih rezultatov, predvsem ako bi zmagała kmetijska politika Land- in Reichsbauernbunda.

Naš slovenski, predvsem stajerski kmet bo s temi vnovič tepen. Kajti ako bo izgubil solidnega odjemalca v Avstriji, se bo njegov materialni položaj znatno poslabšal. V interesu torej je, da bi se vlada v Beogradu zavzela za težnje kmetijskih slojev in kakor koli vplivala na potek pogajanj z Avstrijo.

Ako se trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Avstrijo ne bodo tako zaključila, kakor pričakuje naš kmet, tedaj se bo razpoloženje proti temu režimu še veliko bolj potencialno, kakor se je do sedaj. Maraskateremu kmetu pa se bodo oči odprle, kajti izprevidel bo, da kapitalistični družabni red, tudi njega zaslužuje in ga s svojimi metodami spravlja v gospodarske katastrofe.

Pod Lipo, leposlovna, poljudno-znanstvena in politična revija za slovensko delovno ljudstvo v Jugoslaviji, Avstriji, Italiji in Ameriki. Izšla je 6. (junijaska) številka te naše socialistične revije z naslednjo vsebino: Damjan: Moj oče. Historičus: Prvi maj 1928. France Kozar: Pismo. Ivan Vuk: Lili je pripovedovala. Mile Klopčič: Evnuh se roti. Anton Kristan: Nv program! Ivan Molek: Trombonija. Boris Kristan: Narodna organizacija zadružnih prihrankov. Listek: Na platnicah: Iz delavskega spornega gibanja v Jugoslaviji. Ljudsko zdravje in delavski sport. Občni zbor delavskega sportne in telovadne zveze v Ustju nad Labo. Iz mednarodnega delavskega telovadnega in sportnega gibanja. — Junijako (6.) številko so dobili samo tisti, ki so se nakazali naročniki. Ostalim se je pošiljanje revije ustavilo. — Naročite Pod Lipo! Pod Lipo je na Slovenskem edina socialistična revija. Naroča se pri upravi revije v Ljubljani, Aleksandrova c. 7, in za Ameriko v upravi "Proletarca", 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. Za celo leto stane 46 din, posamezna številka 4 din. (15c.)

Odgovornost policijskega ministra dr. Korosca. — Odličen meščanski list v Beogradu, "Politika", je te dni objavila na prvi strani daljši članek z naslovom: Odgovornost dr. Korosca. V tem članku kritizira delovanje klerikalnega ministra za notranje stvari, ki je kvarno za celo državo. Piše v ostrem tonu proti njemu, ker je spustil na manifestante v Beogradu cele kordone policije in vojaštva. Kakor znano je Kmetosko-demokratska koalicija dvignila obtožbo v parlamentu proti dr. Koroscu. Korosec se tudi predlagane ankete o teh vprašanjih zelo boji. To pa meče nanj silno slabo luč. "Politika" je prav tako proti temu sistemu, ki ga uvaja dr. Korosec in pravi na koncu svojega članka: Minister, ki ne spoštuje zakonov v državi, zgubi pravo, da zahteva njihovo spoštovanje. Vlada pa, ki stavlja svojo voljo nad zakoni, je v nevarnosti, da stavi izven zakona tudi samo sebe.

Policijski minister, katoliški duhovnik, dr. Anton Korosec, se je torej popolnoma diskreditiral tudi med meščanstvom, zato pa je pričakovati v bodočnosti, da tega mesta ne bo imel več.

Lepe napredke Konzumnega društva za Slovenijo. V preteklem mesecu je barometer konzumnega društva za Slovenijo zaznamoval zopet lepe uspehe. S trajnim delom in z veliko požrtvovalnostjo slovenskih zadružnikov je Konzumno društvo ustvarilo dve novi prodajalni in sicer v Kamniku in v Rušah. Izgleda, da bosta novi oddelaki skoraj svojim nalogam in da bosta v vsem zadovoljili zadružnike, kakor tudi tiste indiferentne, ki še v dvomu gledajo na združni delavski pokret. Konzumno društvo je tudi prevzelo prodajalno splošno gospodarsko združbo DELAVSKI DOM v Celju. Vsi se, da gre za združbo, ki ji je bil vsa — naprej.

NETTUNSKA KONVENCIJE PRED NAR. SKUPŠČINO.

(Ljubljana.)

Beograd, 16. junija. — Danes je predložil zunanji jugoslovanski minister dr. Voja Marinković skupščini nettunske konvencije v ratifikacijo. Pričakuje se vsled tega, da bo v jugoslovanskem parlamentu nastal zopet velik vsklik in vrišč, ker se opozicija Kmetosko-demokratske koalicije že sedaj pripravlja na velike kravale in proteste proti ratifikaciji nettunskih konvencij z Italijo. Vlada je za sprejetje nettunskih konvencij, čeprav so "ponizevalne," kakor vpije jugoslovanski fašizem. Seveda pa brihtni opozicionci niti ne pomislijo, da so konvencije sgrajene na bazi paritete in da ima tudi Jugoslavija, ako ne bi bili njeni najvišji državni funkcionarji tako koristarski in korupcijski, možnost, da baš s temi konvencijami Italiji prav pošteno zagode. — Sicer je pa problem ratifikacije nettunskih konvencij nerazdružno v zvezi s splošnim našim političnim nivojem. Le škoda, da se tega ne zaveda ne Radić, ne Pribečević, kaj šele delovno ljudstvo, ki alepo verjame meščanskim demagogom. Nettunske konvencije pač ne bodo spremenile razmer v Jugoslaviji. Padlo bo pač par vročih besed proti Italijanom, kaj hujšega pa menda ne bo. Sedanja mladina, ki se navdušuje za vojno z Italijo, je pač še premaloda, da bi mogla nositi orožje, ker je lačna in ravno sebe prav težko drži pokonci. Ostali pa imajo itak še v dobrem spominu krvavo morijo pred desetimi leti. Vojne se pa tako hitro le ne pozabi.

Zveza pomorskih delavcev Jugoslavije. Na Sušaku se je vrtil v zadnjih dneh skupni sestanek Zveze pomorskih delavcev trgovske mornarice Jugoslavije s sedežem v Splitu in Zveze jugoslovanskih pomorcev s sedežem na Sušaku. Po daljši debati so sklenili, da se ostanu je Zveza pomorskih delavcev Jugoslavije s sedežem v Splitu, ki naj organizira vse nižje pomorske oboje. Glede kapitanov so sklenili, da si lahko osnujejo svojo organizacijo, kakor so to že storili strojniki.

Nezgodna. V pujsko bolnico so pripeljali z zlomljenim nogo Florjana Zajca iz Bežna pri Sv. Trojici pri Halozah. Nogo si je zlomil pri nakladanju lesa, ko se mu je zavalil nanjo hodo.

ANEKDOTE O RUSKIH PISATELJIH.

Maksim Gorki je živel kot majhen deček, potem ko mu je umrl oče na kolero, v hiši svojih starih staršev. Nekega večera ga vpraša ded, ali si dobro. "Mrzlo je," pravi bodoči veliki pisatelj. "Da, sinko," odvrne ded, "je dobro se zavij, angelci te bodo varovali." Mali stori, kakor mu je bilo rečeno. Čez hip pa se dvigne in gleda zamišljen v deda. "Kaj bi?" ga vpraša ta. "Očka," mu odgovori Gorki, "ali bi mi ne dali namesto angelca tople odeje?"

Cehov je stanoval nekoč v hiši, v kateri je bil samo po teli steni ločen od stanovanj za konakega para, ki se je neprestano prepiral. Prepirala se je pravzaprav žena, moč je molčal. Nekega dne mož umre. Nedo dolgo potem je rešil Cehov ženo, ki se je hotela vreči v Volgo. "Kaj pa mislite?" je zavpil nanjo in jo odvedel domov. Žena pa vsa v solzah: "Sedaj, ko je moj mož mrtev, nočem več živeti. Pojdem za njim."

"Ampak, ljuba duša," pravi Cehov, "čemu to? Privoščite mu vsaj nekoliko miru!"

Gorki, tedaj že slaven pisatelj, je pel nekoč v večji družbi svojih prijateljev. Pel je z zaprtimi očmi. Mlad pisatelj se obrne do Cehova, ki je bil tudi navzoč, in ga vpraša: "Povejte mi, čemu poje Gorki z zaprtimi očmi?" "Veste," odgovori Cehov, "če ste Gorka kaj brali, vam ne bo neznano: Gorki ima zelo mehko in sočutno dušo, pa ne more gledati ljudi, kadar trpijo."

NEBEŠKI POGOVOR

Opice se pritožujejo.

(Poglavje iz knjige Heavenly Discourse.)

(Bog leži na bregu reke Življenja in čita Knjigo Življenja.) (Sv. Peter vstopi.)

Bog: No, Peter, kaj sedaj? Zgleda kot bi nikdar ne smel počivati na miru da bi me ti ne motil.

Sv. Peter: To je strašno delo, Gospod, opravljati delo nebeškega vratarja.

Bog: No, kaj pa je sedaj že spet?

Sv. Peter: Delegacija iz Opičjih nebes želi s teboj govoriti.

Bog: Pa menda ne Billy Sunday?

Sv. Peter: Ne, — iz Opičjih nebes.

Bog: Ali je šel Sunday v Opičja nebesa?

(Sv. Peter odide.) Radoveden sem, kaj imajo sedaj. Opice so bile že od nekdaj polna bitja, ki mi nikdar nisod delala preglavice.

(Sv. Peter se vrne z gorilo, šimpanzom in orang-outangom.)

Sv. Peter: Tukaj so, Gospod.

Bog: Kdo pa so to, moji dobri ljudje?

Gorila: Bog, stisni roko Jakobu, ki je eden glavnih med šimpanzi; Tango je prav tako značilna osebnost med orang-outangi; in moje ime je Jurij — opadam k gorilski družini, ki je zelo stara in častljiva.

Bog: Me veseli, da sem vas spoznal. No, česa želite?

Jurij: Ne, ne. Oprostite. "Česa želite" je bilo ime fakirju v Barnumovem cirkusu. To je bil samo človek, neki idiot.

Bog: Ako je bil človek, tedaj je gotovo idijot. Kar sem mislil vprašati je bilo to, da česa potrebujete?

Jurij: Jakob, ti mu razloži.

Jakob: Vidiš, Bog, to je takole: Tam spodaj na zemlji je v teku obravnava namreč v Daytonu, Tennessee, med skupino, ki trdi, da je človek opica, ali da je bil opica, ostrih, da je opica, ali da prihaja iz opice, da je bratranec opice, ali nekaj podobnega. Na drugi strani je pa skupina, ki trdi, da človek ni opica, ampak da je sedaj prav takšen, kakršnega si ti naredil v začetku, samo da je sedaj še slabši.

Bog: Kot sem ga jaz naredil —

(Bog godrnja in se jezi.)

Jakob: Kaj pa je?

Bog: Nič. Nadaljuj.

(Bog godrnja in se jezi.)

Jakob: Ali se ne počutiš dobro?

Bog: V želodcu imam krč. Vselej me napade, kadarkoli govorim o človeku. Nadaljuj.

Jakob: To je tako. Me opice samo vedno bile pošteno ljudstvo — nikdar se še nismo vojskovali, niti ne zatirale drugih, ne zidale ječ, nismo povzročile uboštva in boleznij niti nismo morile mladine. Zato pa smo mnenja, da se ne sme nam kar tako naprtiti tega škandala.

Bog: Naprtili česa?

Jakob: Da je človek v nekakšnem sorodstvu z nami.

Tango: Mi smo pošteni ljudje, to pa rečem.

Jurij: To ni prav. Še nikdar nismo naredili kaj umazanega, škoda ali pa zločina; zato pa ni prav.

Tango: Naš rekord je čist. Mi smo pošteni, da pležamo po drevesu naše družine.

Jurij: Tango je spreten v plezanju po drevesu.

Jakob: Naše ljudstvo na zemlji moli, da se ta napad takoj ustavi.

Tango: Človek ni v nikakšnem sorodstvu z nami. To je šramota.

Bog: Du, toda ali ne vidite dejstva, da hočem ustaviti ta proces, da moram na milijone in milijone človeških bitij dati možgan, čeprav malo, toda vendar nekoliko?

Jakob: Ti pač lahko storiš, kar hočeš.

Bog: Hm.

Jurij: Ali nam ne boš pomagal?

Bog: Vi ste v zmoti, če mislate, da kdo trdi, da človek prihaja iz opice. Ona skupina — fundamentalisti — je prav tako blazna, kot ste vi, če trditelj, da se je človek razvil iz nižjih živali.

Tango: Njih? Njih?

Bog: Nisem mislil tega. To je, kar oni, fundamentalisti, pravijo. Druga skupina — evolucioniisti — trdi, da so človek in opica ter vse ostale živali se razvijali iz veliko nižje oblike življenja. Mogoče je bila začetna točka ista, toda vsaka skupina se je nato razvijala po svoje potom svoje lastne volje in želje, zato se je pa vsaka grupa razvila zase. Vsaka grupa se je torej razvijala separatno.

Jurij: Kaj je pravzaprav resnice na tem?

Bog: Kaj pa dela Tango na onem drevesu? Pokličite ga dol!

Jakob: Tango ni on — ampak ona.

Bog: Oprostite mi. Pokličite jo dol.

Jakob: Oprostite mi. Ti jo pokličil dol.

Jurij: Ženske so vedno enakovredne z nami.

Jakob: In še malo več.

Bog: Well, ona mora na vaak način z drevesa. To je moje Drevo Znanja. Ako ona je njega sad, jo usmrti. K areci pa je še malo zelen. Tango, pojdi dol.

Tango (z drevesa): Zakaj pa?

Bog: Saj res je ona. Ti, pridi takoj z drevesa.

Tango: Nočem. Poiskati hočem malo sadja.

Bog: Ako me takoj ne ubogaš in ne prideš dol, te bom vzel iz Opičjih nebes in te postavil k Billy Sundayju.

Tango: Potrpi malo. Pridem takoj.

Bog: Ti si pa res fino dekle. Peter, ali imaš pri sebi kokonat?

Sv. Peter: O, usmiljeni gospod, če imam kokonat pri sebi! Kje neki naj ga dobim?

Bog: Mislim, da imaš v sebi duha tega sadja. Toda nič ne strij, bom pa jaz zanj enega napravil.

Jurij: No, kaj pa je pravzaprav z evolucijo.

Bog: O ustvarjanju človeka?

Jakob: Da. Ali si napravil človeka kar tako, in si li čeno kar iz njegovega rebra izvelkel, ali kako je bilo?

Bog: Ali vidiš to knjigo, ki sem jo čital, ko me je Peter prišel motiti? To je Knjiga Življenja in v njej je vse. Zvedel boš, da sem premišljeval mnogo, da li naj napravim človeka popolnega takoj v začetku in naj ga pustim padati nižje in nižje, ali naj dahnem življenje v zelo navadno celico in jo pustim človeku in vsaki drugi živali, da se sama bojuje in vzdiguje višje in višje iz tega enostavnega začetka, vsaka po njeni moči in želji. Zdi se mi, da je bil drugi načrt priroten, znanstvenejši, avtomatičnejši — in da mi je odvzel veliko odgovornosti. V resnici, ustvaril sem vse mirje po splošnem načrtu in pravilih, ne pa posebnih ustvarjalnih zakonih.

Tango: To je že dobro, toda — ali lahko ustaviš omenjeni napad na naš rod?

Bog: Samo po določbah splošnih pravil. Človek si mora želeči znanja in izobrazbe tako, da bo končno te stvari tudi dosegel ter tako dklonil še nadalje biti bedak.

Tango: In mi naj vsled tega medtem trpimo?

Bog: Tako zgleda. Človek bo tudi trpel, toda trpljenje je velik učitelj. Človek se mora izobraziti. Kar pogledaj ga. On je ponosen na vojne. Samo pomisli!

Jakob: Ako moramo mi čakati, dokler se človek izobrazil, tedaj izgleda ta proces zamé skoraj brezupen.

Bog: Vsebo dolgo časa. Milijon let — in milijon let je za me toliko, kot bi videl pred mojimi očmi pastil list z drevesa. Bodi potrpečljiv. Sedaj, ako mi oprostite, se bom povrnil k čitanju Knjige Življenja. Kajti ta knjiga je silno zanimiva. Zapomni si, ako se človeški rod ne bo uničil v vojakovanju, da se bo našli modrosti in brežvičastih letih, ki pridejo. Peter, daj te kokonate oni gospej in tem gospodm. Nikar ne smeš biti tako občutljivi, dragi ljudje.

Človek se je še celo mien priključil, pa se ne jezim — jaz se smejim. (Sv. Peter odide s opicami.) (Po C. E. S. Woodu.)

Ali želite vedeti pravo pot do blaginje? Naredite si "Evangelio-angličko-avstrijsko", katere je izdal in ima na prodaj Konzumno društvo S. M. E. S.

Ana Grigorjevna Dostojevskaja:

VEVEY

(Iz "Spominov na mojega soproga.")

Bivanje v Ženevi, kjer naju je vse spominjalo Sonje, nama je postalo nezno; zato sva takoj sklenila uresničiti avo pripravljeni načrt in se preseliti v Vevey, ki tudi leži ob Ženevskem jezeru. Teško nama je bilo samo, da zaradi nedostatka gmočnih sredstev nista mogla za vedno ostati v Švici, ki je bila mojemu moču še akoro mrzka; tega je doklil izpremenljivo ženevsko podnebje in ne prekomerno samozaujanje svojega zdravja. Švicarjev ni Fjodor Mihajlovič nikoli posebno ljubil; arovost in brezdušnost, ki so jo pokazali v trenutku najine teške nesreče, pa je še pomnožila to nenaklonjenost. Kot primer švicarske brezsrčnosti navedem le nekaj: čeprav so sosedje vedeli o najini izgubi, so vendar prosili, naj ne jočem tako glasno, češ, da jim gre na živce. Nikoli ne bom pozabila žalostnega dne, ko sva, potem ko sva znosila svojo prtljago na parnik, poslednjikrat odšla na grob ljubljene otroka in tam, položila venec v slovo.

Celo uro sva sedela ob grobu in jokala, mislila na Sonjo ter odšla naposled kakor osirota, osiraje se poslednjikrat na njeno zadnje domačijo.

Parnik, s katerim sva se polajala, je bil tovrstni in je imel le prav malo potnikov. Vroč, a soparni dan se je tolikanj ujemal s najinimi čustvi. Slovo od Sonjinega groba je šlo Fjodoru Mihajloviču strašno do živca; privrkat sem ališala iz njegovih ust grenko tožbo nad usodo, ki ga je zasledovala v vsem njegovem življenju (drugače se namreč ni nikoli pritoževal nad ničemer). Pripovedoval mi je o svoji osamljeni mladosti in se spominjal zaamehovanja s strani literatov, ki so isprva prezirali njegov talent in so ga pomeneje tako globoko žalili. Spominjal se je pralnega dela in vsega trpljenja, ki ga je bil v tistih štirih letih prekal, svojih sanj o tem, da bi našel v zakonu s Marjo Dimitrijevo zaletelno rodilinsko srečo, kar se pa na žalost ni hotelo uresničiti. Od nje ni imel nič otrok in njen "posebno nezaupni in bolno-fatastični značaj" je bil vzrok njegovega nesrečnega življenja z njo. Zdi pa, ko mu je bila do deljena "ona velika in edina areča, imeti svojega otroka" in je mogel spoznati to srečo in zapostiti njeno vrednost, ni imela okrutna usoda nič usmiljenja z njim in mu je bila ugrabila to dražestno bitje. Nikoli, ne prej ne pozneje, mi ni tako podrobno pripovedoval vseh tistih grenkih žalitev, ki jih je moral v svojem življenju prenesti od bližnjih ljudi.

Poizkušala sem ga tolažiti, proseč ga, naj pogumno prenaša izkušnje, ki so nama naložene, toda njegovo srce je bilo prepolno žalosti; zahteval je, naj obžalujem njegovo usodo in mu jo tako olajšam. Iz vsega srca sem sočustvovala s svojim nesrečnim možem in objokovala z njim njegovo žalostno življenje. Najina globoka skupna žalost, v kateri so se mi odprli vsi skriti kotliki njegove duše, naju je notranje še bolj združila. V teku najinega stišinajstletnega zakonakega življenja nama ni bilo še nobeno poletje tako žalostno kakor ono, ki sva ga preživela v Veveyu leta 1868. Bilo nama je, kakor da najino življenje miruje; vsi najini pomniki in vse najine misli so se bile osredotočile na Sonjo in na tisti srečni čas, ko nama je ona razsvetljevala življenje. Vsa okoli, ki sva ga arečala, je vsuodil spomin na najino izgubo; odšla sva v gore, da se ne bi delj mučila in da bi se ognila takih mučnih srečanj. Tudi jaz sem le s težavo prenesla najino nesrečo in sem radi nje prebila mnogo solz. Vendar je v globini moje duše kličo upanje, da nama bo Bog po tej nesreči milostiv in nama bo podaril še enega otroka. Mnogo vročih molitev sva namenila v to in tudi moja mati, ki jo je smrt njene vnukinje težko zadela, me je skušala potolažiti s upanjem na drugega otroka. Drugače je bilo s Fjodo-

rom Mihajlovičem, čigar duševna potrtost me je nemalo prestrašila. V njegovem pismu Majkovi z dne 23. junija, sem čitala, ko sem hotela pripisati nekaj pozdravov njegovi ženi, tole:

"Dragi prijatelj Apolon Nikolaevič! Vem in verjamem vam, da je vaše sožalje odkrito in resnično. Toda jaz nisem bil še nikoli tako zelo nesrečen, kakor v zadnjem času. Prav nič vam ne pretiravam bolnostnega slučaja, toda čim bolj je za menoj, tem bolj me muči spomin nanj in tem svetlejša postaja pred menoj slika umrle Sonje. So trenotki, ki jih komaj prenesem. Poznamo me je že. Tisti dan, ko je umirala in sem šel z doma, da bi predčital časopis, ni malo sluteč, da bo čez dve uri še mrtna, je tako parljivo zasledovala vsak moj gib in me gledala s takimi očmi, da jih še danes vidim pred seboj; in spomin na to postaja vsak dan življaj. Nikoli ne bom pozabil! In če bi še kdaj dobil drugega otroka, ne vem, ali ga bom mogel ljubiti in odkod bom jemal ljubezen zanj. Hočem le Sonjo! Vobče si ne morem misliti, da je ni več in da je ne bom nikoli več videl."

V tem tonu je Fjodor Mihajlovič odgovoril tudi na tolažilne besede svoje matere. Njegova potrtost me je strašno vznemirjala. Ali je mogoče, sem se vpraševala, da moj mož ne bo vaju bil otroka, če naju Bog zopet blagoslovi z njim, in da ne bo prav tako srečen, kakor je bil s Sonjo? Bilo je, kakor da je pal med naju temen zastor, tako žalostno in obupno je bilo v najini družini.

Fjodor Mihajlovič je nadaljeval svoj roman, a v tem ni našel nobene tolažbe. Njegovo žalovanje je še povečalo to, da so se pisma, naslovljena na naju, izgubljala in je bilo tako najino dopisovanje s sorodniki in znanici oteženo. Posebno žal nama je bilo Majkovičevih pism, ki so bila vedno polna zanimivosti. Dobila sva celo brezimno pismo, ki nama je sporočilo, da imajo Fjodora Mihajloviča na sumu, "in da je izšel ukaz, naj se njegova pisma odpirajo in naj ga na povratku v domovino na meji kar najstrožje pregledajo." Kakor po naključju je prišla Fjodoru Mihajloviču v roke prepovedana knjiga "Les Secrets du Palais des Tsars" (Izba časa Nikolaja I.). Med drugimi junaki je bil v tem delu omenjen tudi Dostojevski z ženo; vobče pa je bil ta roman poln nesmielnosti. V njem se je pripovedovalo, kako Fjodor Mihajlovič umre in kako gre njegova žena v samostan. Ta stvar je mojega moža zelo razburila; hotel je celo napisati odgovor (ohranjen!) toda pozneje je menil, da ne gre povečati tej neumni knjigi nikake pažnje. (Prevel E. B.)

Sedaj dobro spi in počuti se svež v jutro.

Mr. John Walters, Philadelphia, Pa. teli, da bilah izvedel, kako izvestno uspejo le on dosegel od Nuz-Tone. On pravi: "Nuz-Tone je čudež. Jaz sem dal dobro spiti po teli in moja čreva delujejo znova zdrava in v jas in polniti sedaj dobro ko se v jutro vstanem. Predno sem vzel Nuz-Tone sem bil v strahu, sedaj se pa izvestno počutim."

Vse, kar je v tem izobrazilo, izkušnje, ko bi se morali posvetiti dobri zdravniški in modri in izvestni zdravniški svetovalci.

Imate li kakšno bolezen in želite, da se izboljša? Imate li kakšno bolezen in ž

Znamenje zlomljenega meča

"St. Clare je bil peklenski pes, toda bil je polnokrvnen pes. Nikdar, prišel, ni bil tako bistroumen in tako odločen kakor taktar, ko mu je nesrečni Murray kot mrzla kepa ležal pred nogami. Nikdar v vsem svojem zmagoslavju, kakor pravi stotnik Keith, ni bil veliki mož tako velik kakor je bil v tem, svet zaničujočem porazu. Hladno je gledal orožje, da z njega obriše kri; videl je, da se je konica, ki jo je zasadel žrtvi med pleča, v telesu odlomila. Čisto hladnokrvno, kakor skozi steklo društvenega okna, je gledal vse, kar mora priti. Vedel je, da moštvo mora najti nerazložljivo truplo; da mora izveči nerazložljivo mečevo konico; mora opaziti nerazložljivo odlomljeni meč — ali to, da meča ni. Umoril je, molka pa ni ustvaril. Toda njegov gospodovski razum je vstal proti udarcu v obraz; še ena pot je bila. Truplo je mogel manj nerazložljivo napraviti. Umoril je moral grič trupel, da to eno truplo pokrije. V dvajsetih minutah je osmeto angleških vojakov korakalo svoji smrti nasproti."

Toplejši svet za črnim zimskim gozdom je postajal bogatejši in svetlejši, in Flambeau je korak pospešil, da ga doseže. Oče Brown je svoj hod tudi pospešil; zdelo se je pa, da ga je njegova pripoved čisto zajela.

Miran Jare: POLETJE

V oddelku brzovlak Trst-Wien je doživljal kot še nikoli prej strašno izpremembo: prvič je posabil na svojo umetnost. Vrteča se pokrajina, ki jo je oginjal bajno lep mirak, ni izvala nobenega odmeva v njegovih mislih, ki so se osredotočale samo okrog imena mečanske gospodine, poveščane v kraljico sanjskih pokrajin.

Na otoku Eugenu, ob obali Vzhodnega morja, je sliko dovršil. Nato se je zari v morje ravan, ki je trpetala pod zlato solnčno tančico.

Kakor antični svečenik je razprostri roke in z mislijo razprožil lok preko obzorja. Vse telo se mu je zdrtlo v sili klic: Zinka, ki ga je odrušil muke vseh teh mesecev.

V naslanjaču si podpira glavo slikar Mihael Samonikl in premišljuje.

Danes se je vrnil po štirih dolgih mesecih. Na poti iz postaje v mesto je srečal v drevoredu Zinko z njeno materjo. Obe sta mu naglo in hladno odzdravili. Morda se mu je zdevalo. Toda ko se je hotel za hip skoro ustaviti, se je Zinka okrenila od njega.

Domov prišli je odgovarjal domačim suho in presekano, da se je sestra prestrašeno vprašala, ali je obšel. Toda on se je opravičeval z strujenostjo zaradi dolgotrajne vožnje in se je takoj po večerji podal v svojo sobo.

Ko je upihnil luč, ga je obšla osamelost, kakršne ni še nikdar prej občutil.

Stapil je k oknu. Iz dalj je prihajalo šumenje reke, ki se je s kipenjem njegovih misli zilo v mrazično vrtje, porajajoče iz brezprostorih temin fantastične podobe mavričnih rož, travok, nitk, kolobarjev in lokov, ki so jih njegove zaprte oči izkropile na prividno črno ekrano.

Ko se je Mihael s topo naslodo opojil nad plesom teh slik, ki so pa bile upodobljena godba njegove nad prepadom neznanega sveta vrteče se duše, je opotekaje se pritaval do postelje in se vlegel.

Tedaj ga je tardo kot blisk obavetila neka nova zavest, ki mu je izvala iz duše skoro kriku nalikujočo obupno misel:

"O, umetnost, usodna lažniva! Tolajšila si me z videzom, ker sem ti verjel kakor otrok! Ali tvoje videza nočem, nočem, nočem. Zakrivala si mi resnično življenje in mi, ovija-joča me v pajčolan dehtečih barv, pomohutila roke, oči in ušesa, da niso več moge otipati, videti in slišati zemlje in človeka! O, umetnost, zvodljiva igralka!"

II.

Ko se je slikar prebudil, je bil zunaj že svetel dan. Po kostanjevih vejah tik okna so se zibali ptiki, metajoč dragulje svojih kbebetov v prozorno solnčno morje. Vmes je vršela govornica mimo hiše hitelih ljudi. Dan, solnce, ptiki, ljudje — Mihael se je vse to zdelo novo, sveže, polno volje do napora, dela in življenja. Čutil se je prerajenega in odraženega, kakor da se je skopal v vodi posabljenja, ki je odplavila vso barvo, s katero so ga oblepila vsa prejšnja leta.

Hipoma pa se mu je lice pomračilo, noga mu je obstala in roka trudno omahnila — spomnil se je zagonatnih sanj prošle noči, ki so mu oklepale čelo kakor težek obroč. Ob tem spominu ga je spreletel po vsem telesu čuden tresljaj in zbal se je, da mu postane slabo.

"Dokazati ne morem; morem pa več — jaz morem to videti."

Na golih izgnanih gričih vidim v jutro taborišče, ki se odpravlja, in braziljanske uniforme, nagetene v krčela in vrste za odhod. Rdečo srajco in dolgo črno Oliverovo brado vidim, dočim on stoji s svojim širokokrajnim klobukom v roki. Poslavlja se od svojega velikega sovražnika in mu daje prostost — preprosto — angleškemu veteranu s smežno glavo, ki se mu zahvaljuje v imenu svojega moštva. Angleški ostanek stoji pozorno v ozadju; zraven njih je oprema, vozovi za odhod. Boben ropota; Braziljanci se premikajo; Angleži še vedno stoje kot kipi. Težko čaka, dokler zadnji šum in blek sovražnikov ne izgine s tropičnega obzorja. Nato vsi hkrati izpremenijo svoj položaj, kakor mrlič, ki odživljanjo; svojih petdesetero obrazov obrnejo v generala — obrazov, ki jih ni mogoče pozabiti."

Flambeau je močno poskopil. "Oh," je vzklil. "Vi menda ne mislite!"

"Mislim," je oče Brown dejal z globokim glasom, ki je v srce segal. "Angleška roka je St. Clareu dela vrh za vrat; mislim, da roka, ki je njegovi hčeri pristan nateknila na prst. Angleške roke so ga vlekile na sramotno drevo; roke mož, ki so ga obojevali in šli za njim do zmage. In bile so angleške duše (Bog jim odpusti in nam vsem prizanese), ki so strmele vanj, ki se je v tem tujem solncu zibal na zelenih palmovih vislicah, in so v

Sanjal pa je bil tole:

Stal je na visoki gori, odkoder je zrl na mesta, vasi, reke, doline in gorovja. Vse tam doli je bilo neznatno: hiše, cerkve, tovarne, promet po cestah in rekah — kakor igrčke. Od tam je bilo ublaženo šumenje, ki se je porazgubljalo v veličasten mir nad zemljo razpetega solnčnega neba.

Sprehajal se je pod visokimi drevesi, kakršna rastejo le v prekmorskih deželah in ki so zaselestela le poredko.

Kadar pa so se veje zganile, se mu je zdelo, da se je vanje vjel neki notranji veter, ki ga niso poslate dalje, ampak je bil odmev godbe v njegovi duši. Neizrazna blaženost je prevevala vse njegovo bitje. Nenavadno ostro čutno se je zavedal, da nihajo njegove misli z isto hitrostjo kakor travnate bilke pod njim, veje nad njim in svetloba okrog njega. Stvari ni nič več gledal v prostoru, temveč imel je občutek, da se nahaja istočasno na vseh točkah obzorja, ter se je istovetil z drevesom, oblakom, gričem in goro. Ti doživlje se mu je zdelo docela naravno in prav za prav edino možno in resnično. Svojo vsesradost pa je izražal v velikem molčanju, ki je sličilo ogromnosti vseмира.

Tedaj pa je pod košatim drevesom ugledal svoj jaz — slikarja Mihaela Samonikla, ki je kot obupanec prožil roke prihajajoči deklici naproti.

Polastila se ga je velika žalost nad izgubljenim sinom Mihaelom Samonikom in na ves glas je zaklical: "Mihaeljo, zakaj se mi izneverjaš? Ali te nisem v svoji vseljubnosti za tvojo gorečnost po dobrem nagradil s kraljevskim plačilom vseživljene sreče?"

Samonikl pa se mu je razljučen porogal: "Območnik, hinavec! Postavil si me na najvišji vrh življenja, zdaj pa mi braniš zaživeti v vesoljni alasti. Od nje, ki je vtelesenje mojega hrepenenja pa popolni sreči, pa mi odteguješ roke! Preklet bodi, varljivec, poberi se od mene!"

Njega pa je premrazila krčevita groza, kajti zadelo se mu je, da so te strašne besede odjeknile iz njegove lastne notranjosti. V naslednjem trenutku se je skoroda zaistovetil z Mihaelom in le nejasno se je še zavedal, da je poslednjič kričnil kakor blaznež: "Mihaeljo, pomisli! Motiš se! Ne dotakni se nje! Onesrečiš boš njo in sebe! Pridi k meni, ki sem ves tvoj in ki si bil do zdaj ves moj!"

Toda ti kriki so se vtopili v kalnem valovju, ki ga je zalilo od vseh strani sveta. Ko se je ovedel, je zagledal kraj sebe Zinko, ki mu je vaa trudna šepetala: "Mihaeljo, kam sedaj? — Ah, zapustil me boš!"

Slikar pa ji je molče dal roko in odšla sta po strmem bregu navzdol.

Obdajalo so ju visoke, električno razsvetljene stavbe, kjer so ropotali stroji. Po ulicah so divjale tolpe gladnih in kričale preklestvo nad človeštvo. Nekatje so odrekli strel, nad palačami je zasijal ogenj, puhnil slop črnega dima.

Ko se je Samonikl ozrl okrog sebe, ni bilo Zinke nikjer več; sam je drvel z množico vred v neznano. V mišicah je čutil moč jekla, voljo je imel, da bi uničil to velemesto, v šru pa ga je bolela brezmejna praznina —

Umetnik Samonikl se je zopet zdrnil, ko se je v njegovem spominu do konca odvil film prečudnih sanj. Kot glas vesti je ponovno začul v sebi spet oni prosiči in roteči klic: "Ne dotakni se je! Sebe in njo boš onesrečil! Pridi k meni, ki sem ves tvoj in ki si bil do zdaj ves moj!"

(Dalje prihodnjik.)

svojem sovražstvu molile, da bi se zvrnil v pekel."

Ko sta dospela do vrha in ji je nasproti žarela močna škrlatna luč angleške gostilne z rdečimi zavesami. Stala je ob cesti, kakor da stoji tu v polni gostoljubnosti. Njena trojna vrata so bila kakor vabe odprta; in še tam, kjer sta stala, sta lahko slišala šum in smeh človeštva, za eno noč srečnega.

"Več ni treba, da bi vam pravil," je rekel Joe Brown. "Zasliševali so ga v divjini in ga umorili; nato so pa zaradi časti Anglije in njegove hčere prisegli, da za vedno zapečatijo zgodbo o izdajčevi mošnji in o morivčevi mečevi konici. Morebiti so — Bog jim pomaga! — poskušili to pozabiti. Poskusiva to kako pozabiti; tu je najina gostilna."

"Iz vsega srca," je dejal Flambeau, pravkar stopajoč v svetlo, glasno točilnico, pa se je umaknil nazaj in skoro na cesto telebil.

"Poglejte no, za vraga," je kričnil in strmo pokazal na četrtekotni lesni izvesek, ki je visel na cesti. Temačno je kazal robate oblike sabljinega ročaja in okrajnaska rezila; imel je napis a ponarejeni starinskimi črkami: "Znamenje zlomljenega meča."

"Kaj niste bili pripravljeni?" je še Brown prijazno vprašal. "On je bog tega kraja; polovica gostilen in parkov in cest se imenuje po njem in po njegovi zgodbi."

"Mislim sem, da smo to goba-voštni uganili," je rekel duhovni in povesil oči, "bron je namreč močen in kamen ostane. Njegove marmornate sohe bodo duše nedolžnih mladeničev dvigale v ponosu, njegov vaški grob bo dehtel v vdanosti kakor po lilijah. Milijoni, ki ga niso nikdar poznali, ga bodo ljubili kot očeta — tega človeka, ki je pelčica teh, ki so ga zadnji poznali, ravnala z njim kakor z gnojem. — Svetnik bo; in resnično o njem se ne bo nikdar zvedela, ker sem svoje mnenje sklenil. Izdati tajnosti ima toliko dobrega in zlega na sebi, da sem svoje ravnanje postavil na poskušnjo. Vsi ti častniki bodo poginili; grmenju proti Braziliji je že konec. Oliver je povsod v časti. Rekel sem sam pri sebi: če bi se Mjerkoli, v kovini ali marmorju, ki bo trajal kakor piramide, z imenom po krivici sramotil polkovnik Clancy ali stotnik Keith ali predsednik Oliver ali sploh kak nedolžen človek, tedaj izpregovorim. Dokler gre samo za to, da St. Clareu po krivici slave, bom molčal. In bom."

Pogreznila sta se v rdeče zastirto gostilno, ki znotraj ni bila le udobna, temveč razkošna. Na mizi je stal srebrn posnetek St. Clareovega nagrobnika z nagnjeno srebrno glavo in z zlomljenim srebrnim mečem. Na stenu so bile barvane fotografije istega prizora in vrste voz, ki so pripeljali izletnike, da si ga ogledajo. Sedla sva na udobno opete klopi.

"Date, mraz je," je vzklil oče Brown; malo vina ali piva si naročiva."

"Ali žganja," je dejal Flambeau.

(Konec.)

NA PRODAJ
radi boleznal dobrodoča
GOSTILNA
z zidanim poslopjem na prometnem kraju prav pomeni.
Vprašajte lastnika
L. LONCARIĆ
627 Clinton St., Milwaukee, Wis.

SEST DNI PREKO OCEANA
Najbolja in najhitrejša pot na svetovno in evropsko potovanja:
FRANCE, 6. julija - 3. avg.
(Ob polnoči)
PARIS, 15. julija - 10. avg.
(Ob polnoči)
Ile de France, 20. julija - 17. avg.
(Ob polnoči)
Najbolja pot po Evropi. Vseboje je v posodi kuhinje s vami mednarodni odnosi. — Pijala in slastna francoska kuhinja. Izredna cena.
Vprašajte internacionalno poštarnico ali
FRENCH LINE
213 N. Michigan Ave., Chicago, Ill.

E. V. Lucas:
Zanimiv razgovor

Pozorišče — Viktorija kolodvor v Londonu. Vlak v Brighton je že prenapolnjen, čeravno je še trideset minut do odhoda. V kupeju, ki je bil za šest oseb, jih je sedelo deset, med temi dva oficirja, a sredi med njima mlado dekle, katero se skoraj ganiti ni moglo. Pod oknom kupeja pa je stala starejša ženska, ki je svojo mlado prijateljico spremljala na vlak. Nič si nista vedeli povedati, vendar pa se ona runaj ni mogla odtrgati, da bi odšla. Dekle ni moglo od okna, zato je govorilo z mesta, kjer je sedelo.

"Pazi in previdna bodi," je dejala starejša.

"Bom," je odvrnila mlajša.

Potekla je minuta, ne da bi kdo spregovoril, a stara je ves čas bulila skozi okno v notranjost kupeja.

"O ne, velika gnječa, kaj ne?" — "O ne, nič hudega," je odvrnila mlada, dasi je komaj sople.

"Vendar se mi zdi, da si zelo stisnjena."

Oficirja sta napravila neodkritosrčne poskuse, da bi se nekoliko umaknila.

"O, saj nisem v drenju," je odvrnila mlada.

Zopet je minula minuta.

"Dobro, da sva dosti zgodaj prišli," pravi stara.

"Kaj ne!" — "Radovedna sem, ako se bo vlak ustavil v Croydonu." — "Tudi jaz." — "Najbrž ne." — "Zdi se, da ta vlak tam ne obstane."

Potekli sta dve minuti v popolnem molku.

"Ali naj ti kupim časopis?" — "Ne, hvala."

Nastal je zopet interval dveh minut.

Starejša je pogledala na uro, nato pa dejala: "Čas poteka, kmalu se boste odpeljali."

"V kolikem času?" — "V dvajsetih minutah, ne, devetnajst in pol minute je še do odhoda."

"Jaz bi bila vesela, če bi se že peljali." — "Ampak, pazi nase." — "Bom, bom."

"Tu gre prodajalec časopisov, ali res ne maraš ničesar?" — "Ne, hvala lepa."

"Radovedna sem, boš li vide-la Wilkinsona, ali ne?"

"Tudi jaz sem radovedna." — "Ne pozabi izročiti mu moj pozdrav." — "Ne bom pozabila." — "Mogoče pa da ga ne boš videla." — "Mogoče."

V kupe se prične še en oficir. "Sedaj si pa stisnjena kot sardine v škatli."

"Skoraj da res tako," je odvrnila mlada z nasmehom.

Zopet je poteklo par minut v molku.

IZVRSTNA PRILIKA
Člani in članice S. N. P. J.

Sedaj lahko dobite
Ist Prorveta vsak dan za eno leto in knjige
AMERIŠKI SLOVENC, vredno \$6.00 — ako nam pošljete brez oblika svote \$7.00.

Ali pa tri knjige: SLOV.-ANGLEŠKA SLOVNICA, vredno \$2.00, ZAKON BIOGENEZE, vredno \$1.50, in PATER MALAVENTURA V KAHARSTU, vredno \$1.50, skupaj vrednost \$5.00 in dnevnik Prorveta za eno leto za svote \$7.00.

Te valja na člane S. N. P. J. za vse stare in nove naročnike. No člani plačajo \$0.00.

Lahko dobite pol leta dnevnik Prorveta in skupno vrednosti za \$2.50 knjig, n. pr. JIMMY HIGGINS, ZAKON BIOGENEZE, ali pa ZAJEDALCE in EKSTENICO in INFORMATOR, ako nam pošljete svote \$4.00. No člani pošljejo \$4.00. Ali pa za \$3.00 pošljete Ist Prorveta in knjige JIMMY HIGGINS. Nollmal \$3.00.

Te vse valja za stare in nove naročnike. Vseki mora poslati celo svojo brez oblika. Damar in naročila pošljite na upravništvo na naslov:
Prorveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ime
Naslov
Država Čl. državlja
Poljijam \$.....

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V
TISKARSKO OBRT
SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA
CLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE
NAROČA V SVOJI TISKARNI

Cene zmerne, unijako delo prve vrste. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Pišite po informacije na naslov:
S. N. P. J. PRINTERY
2657-59 So. Lawndale Avenue
CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENNA FOJASNILA

"Gotovo bi bila že rada v Brightonu?"

"Kaj pa da." — "Tam boš videla morje."

"Da, morje." — Ali imaš kaj sporočiti našim, katerih ni tu?"

"Ne, ničesar. Hvala za spremstvo."

"To sem rada storila," je odvrnila stara ter se nekoliko oddaljila od okna, kar je bilo sopotnikom v veliko olajšavo. Kmalu pa se je vrnila ter zopet pričela.

"Čel vlak je poln potnikov. Le kam gredo vai?"

Vlak se je premaknil.

"Tako, zdaj pa greste. Pozdravi vse, ne pozabi!"

"Ne, ne bom pozabila." — "In pa pazi se."

"Bom pazila."

Toda vlak še ni odpeljal ter se žopet ustavil.

"Se ne greste." — "Ne." — "Najbrže ni kaj v redu."

Pogleda na zapestno uro. "Seveda ni, saj manjka še pet minut do odhoda."

"Se toliko?"

"Da. Doma bom povedala, kako poln vlak je bil!"

"Le povej jim."

Dve minuti zopet ni nihče črhnil.

"Mnogo je potnikov, ki morajo stati."

"Precej je takih," je odgovorila mlada zdehaje.

"Dobro, da sva zgodaj prišli."

"Res, sreča sva imeli."

Še ena minuta brez pogovora.

"Kaj bodo vai ti ljudje, ki ne dobe prostora, počeli?"

"Tudi jaz sem radovedna," je odvrnila mlada.

Še dve minuti obojestranskega molka.

Starejša zopet pogleda na uro. "Zdaj pa bo odhod vsak hip. Gotovo jih pozdravi!"

"Bom."

"In pa pazi se."

"Bom."

"Varuj se, da se ne prehladiš."

"Bom."

"Že prav. Sedaj pa peljete v resnici."

Vlak je počasi vozil iz postaje in stara je korakala po peronu mahala z roko, prikimala ter neoprestano govorila.

"Vendar ne boš pozabila jih pozdraviti?"

"Ne bom. Z Bogom!"

"Z Bogom. Ali mi res nimai ničesar naročiti?"

"Ne, ničesar. Hvala ti, ker si me spremlila."

Stara je morala sedaj že leteti, ako je hotela še videti v kupe. "To sem rada storila. Pozdravi jih in pazi nase! Z Bogom!"

"Z Bogom," je odvrnila mlada in v slovo bi ji rada mahala z roko, a vled gnječe se ni mogla niti ganiti. Sopotniki pa so se globoko oddahnili, ker je bilo prezanimivega pogovora vendar le konec.

